

observant

ONAFHANKELIJK WEEKBLAD UNIVERSITEIT MAASTRICHT — JAARGANG 44 / 23 NOVEMBER 2023 Nr 11

Kinderleed

Hoe is het om als kind op te groeien op de Westelijke Jordaanoever? Onderzoeker Marieke Hopman vroeg het aan kinderen van Palestijnen en van Israëliische kolonisten. “Opvallend veel van hen hebben paniekaanvallen en nachtmerries.” Pagina 6-7

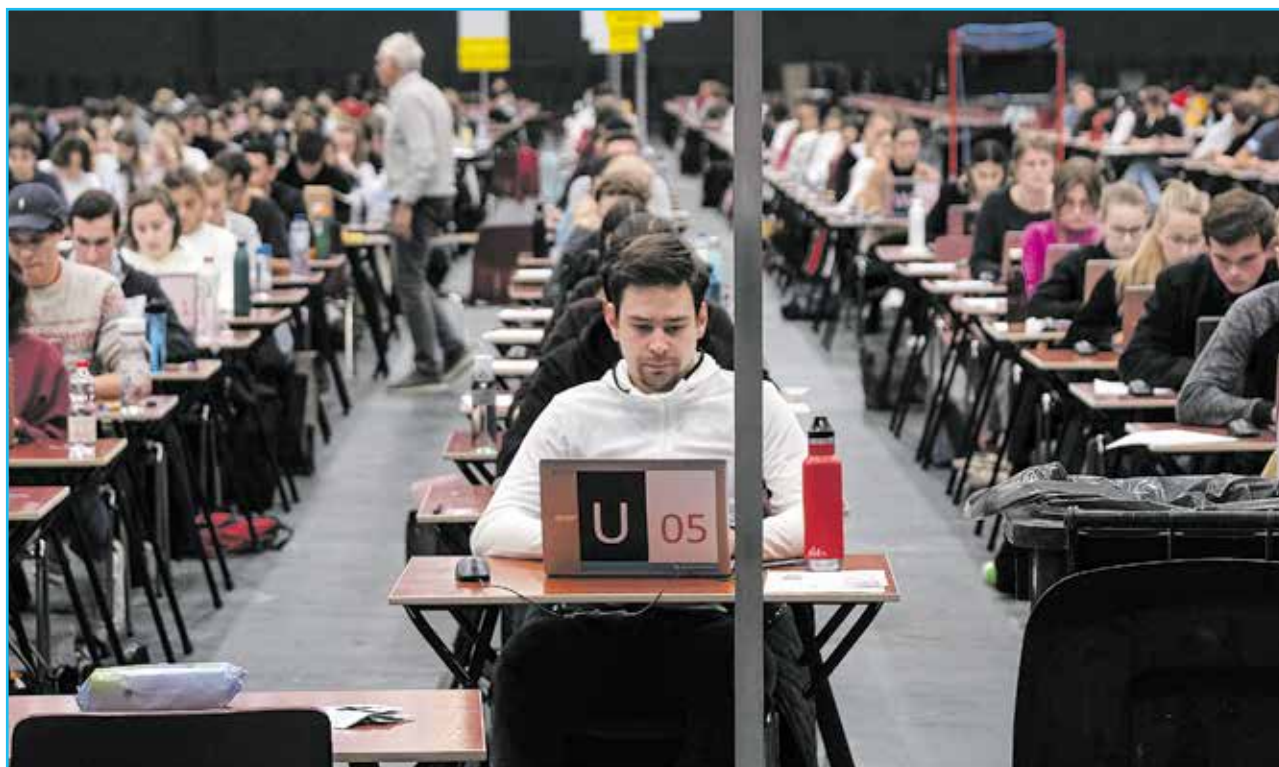

Tegen valler

Geen vierhonderd, maar nog geen tweehonderd eerstejaars kozen in september voor de bachelor Biomedical Sciences. En dat in het eerste jaar dat de faculteit een numerus fixus had ingesteld. Toch verdwijnt de studentenstop niet. Wel komt er een tandje bij als het om werving gaat. Pagina 3

Overvol

Het Mecc puilt uit deze toetsperiode, er worden rijen stoelen en tafels bijgeplaatst om alle studenten een plek te geven. De oorzaak: nieuwe opleidingen en dus meer studenten. Maar, niet onbelangrijk: de UM wil de kans op fraude via kunstmatige intelligentie zoals ChatGPT zoveel mogelijk voorkomen. Een aantal Take Home tentamens is veranderd in Take Mecc tentamens. Pagina 5

Riki Janssen

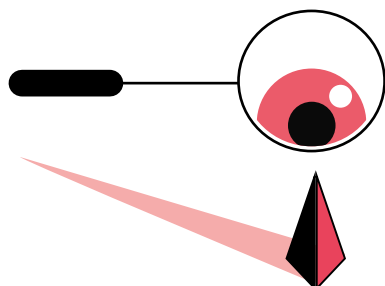
redactioneel Gelukkig nog geen muizen

Dit redactioneel moet op dinsdagmiddag uiterlijk om 16.00 uur klaar zijn. Dan gaat het naar de vertaler. Dus is het handig als ik op maandag aan het einde van de middag een onderwerp heb, meestal brainstorm ik even met collega WD voor wat inspiratie, slaap er een nachtje over, waarna ik dinsdagochtend op de fiets naar het werk (zo'n vijftig minuten) in alle rust de grote lijn bedenkt. Maar dit is de ideale situatie. Meer dan eens is dat fietstochtje een stuk minder ontspannen omdat ik nog geen onderwerp heb. Ik stel dan vragen aan mezelf: wat is er de afgelopen dagen bij de Obs gebeurd dat interessant kan zijn voor een groter publiek? Dilemma's, bijzondere vragen of gekke voorvallen. Uiteindelijk valt me altijd wel iets in, dat moet ook, want niet schrijven is geen optie. Als ik initialen vermeld, leg ik mijn redactioneel aan de desbetreffende collega voor: is dit oké? Ik kreeg nog nooit

een 'nee' als antwoord. Niet alles is geschikt voor in de krant, sommige zaken zijn te privé. En bepaalde onderwerpen komen vaker terug, die ga je niet herhalen. Eerst wat heuglijke feiten: collega CF was deze week voor het eerst na de zomer bij de redactievergadering. Ze leest *Observant* inmiddels als een relatieve buitenstaander en dat levert nuttige feedback op: boeiend, luidt haar oordeel over de artikelen waarin studenten praten over hun toekomst. Maar niet alles is top. Zo vindt ze het jammer dat de opvattingen van de politieke partijen over verengelsing en instroom van buitenlandse studenten in de laatste papieren *Observant*, pas op de laatste pagina staan. Bladert iedereen wel door, vraagt ze zich af. Zijzelf, toch een insider, stopt meer dan eens na het tweepagina-artikel op pagina 6-7. Ander heuglijk feit: redacteur MT was afgelopen maandag een van de 73 jubilarissen die in het zonnetje werden gezet

omdat ze 25 jaar in dienst van de UM zijn. Wij hebben zijn jubileum al voor de zomer met het team gevierd, dus liet MT deze huldiging aan zich voorbij gaan. Dan de categorie klein leed: er wordt al weken niet meer gepoetst in onze kantoren en op de gang. Hele muizenfamilies zouden inmiddels kunnen leven van alle kruimels die op de grond liggen. De pechvogel (ik noem geen namen) die even op kousenvoeten liep en daarna zijn sokken bekeek, zag met eigen ogen dat dit waar is. Gelukkig zijn er nog geen muizen geconstateerd en maakt een hulpvaardige medewerker van de facilitaire dienst er werk van. Moet goed komen.

Wekelijks schrijft de hoofdredacteur van Observant over de belevenissen op de redactie.

splinters

Een grappig voorval, een opvallend nieuwtje, iets interessants wat elders in het land gebeurde: het staat in deze rubriek. Met bijdragen van: Wendy Degens en Simon Wirtz

Salsa met de rechter

Het leidt regelmatig tot onvrede: de verdeling van bestuursmaanden, waarmee bestuursleden van studentenverenigingen gecompenseerd worden voor studievertraging. Zo was er afgelopen voorjaar in de Maastrichtse U-raad nog flinke discussie over een nieuwe maatregel waardoor grote verenigingen als Circumflex en Koko minder geld zouden ontvangen. Dankzij een 'ontsnappingsroute' werd uiteindelijk een impasse voorkomen. Aan de TU Delft bood intern overleg onlangs geen uitkomst. Strijdend voor meer compensatie stapte studentendansvereniging SoSalsa naar de Raad van State, meldt zusterblad *Delta*. De dansers eisten 46 in plaats van de door de TU toegewezen 22 bestuursmaanden, wat neer-

komt op 6120 euro extra. De reden: in het universitaire sport- en cultuurcentrum zouden de danszalen te klein en het rooster te vol zijn, waardoor men naar een grotere (en duurdere) zaal uitwek. Dat zorgt voor meer werk en daarmee studievertraging, aldus het bestuur. Een interne bezwaarprocedure leverde niets op, want volgens de TU zijn de aangeboden dansruimtes wél geschikt. Nu blijkt ook de rechter niet mee te dansen: die volgt de redenering van de TU. Bovendien stelt de Raad dat het niet mogelijk is "om verenigingen volledig te faciliteren in de uitoefening van hun activiteiten."

Flitsbezoek Timmermans

"Ook al vind je de denkbeelden van mensen verwerpelijk, ga toch met ze in discussie, want de mensen zelf zijn niet verwerpelijk." Dat zei Frans Timmermans, lijsttrekker van GroenLinks-PvdA en woonachtig in Maastricht, dinsdagochtend in het studentenservicecentrum (SSC). Op de allerlaatste dag voor de verkiezingen deed Timmermans heel kort de Universiteit Maastricht aan. Op uitnodiging van het SSC, zo stond er in het persbericht dat een dag daarvoor was verstuurd. Op uitnodiging van het SSC? Een vrij impulsieve actie volgens de UM-woordvoerder: "Hij was in de buurt", "het diende zich aan...". Behalve Timmermans was er geen andere lijsttrekker te bekennen. Een *one-man-show* dus. Hij startte met een kort pleidooi tegen polarisatie. "Ga nooit de discussie uit de weg. Je mag het oneens zijn met elkaar, maar leiders van de toekomst, zoals jullie, mogen niemand uitsluiten of achterlaten." Vooraan zat een dertigtal studenten, her en der stonden lokale GroenLinks-PvdA-leden en UM-medewerkers die een glimp wilden opvangen van de wellicht toekomstige premier van Nederland. De vragen gingen over het klimaat, miljonairsbelasting, de pechgeneratie, polarisatie en het stikstofbeleid. Wie de debatten en interviews afgelopen weken heeft gevolgd, kent de antwoorden. Internationalisering, of buitenlandse studenten nog steeds welkom zijn, of Nederlands de voertaal moet worden op universiteiten: het ging er niet over. Een studente – "een jonge vrouw als ik" – wilde wel weten waarom ze moest stemmen op "een oude witte man". "Als je mijn leeftijd doorslaggevend vindt, tja, dat kan ik niet helpen, maar je moet me beoordelen op mijn beleid. Het is in jouw belang om voor iemand te kiezen die opkomt voor jouw rechten, beter dan dat je op een vrouw stemt die het vooral voor de aandeelhouders doet." De allerlaatste vraag ging over Roda JC Kerkrade, waarvan Timmermans supporter is: "Verwacht u dat ze gaan promoveren?" "We zijn zó dichtbij", antwoordde hij. "GroenLinks-PvdA als grootste partij van Nederland; we zijn zo dichtbij", sloot hij af. Een inkoppertje.

Tegenvallende instroom Numerus fixus voor Biomedical Sciences blijft

Ondanks het tegenvallende aantal eerstejaars bij Biomedical Sciences wil het faculteitsbestuur de numerus fixus niet na één jaar alweer afschaffen. Maar er zijn wel zorgen. Een lagere instroom is nadelig voor de financiële positie van de faculteit.

De faculteit Health, Medicine and Life sciences (FHML) heeft te maken met teruglopende studentenaantallen. Grootste boosdoener: de bachelor Biomedical Sciences (BMS). Zo'n zevenhonderd studenten meldden zich voor die studie aan, vertelde Mirjam oude Egbrink, portefeuillehouder onderwijs, tijdens de jongste faculteitsraadsvergadering, begin november. Uiteindelijk werden er vierhonderd (het maximum) geselecteerd waarvan nog niet de helft kwam opdagen. Hoe kan dit? En misschien nog wel belangrijker: moet er afscheid worden genomen van de numerus fixus? Een lagere instroom betekent nogal wat voor de bekostiging van de FHML op de langere termijn. Het bestuur gaf zichzelf tot 1 december om de knoop door te hakken.

Sinds dit studiejaar worden er maximaal vierhonderd eerstejaars toegelaten om de kwaliteit van het onderwijs te garanderen. "Het almaar toenemende aantal studenten (430 in 2022) leidde tot capaciteitsproblemen", staat er in de begrotingsstukken van de FHML, onder andere bij lab- en computerpractica en stageplaatsen. Bovendien was de Maastrichtse BMS-opleiding de enige in Nederland met een onbeperkt aantal plaatsen. Het bestuur vreesde dat Maastricht overspoeld zou worden met studenten. Maar het tegendeel bleek dus waar.

Inmiddels is er een beslissing genomen: BMS houdt in elk geval nog komend academisch jaar een fixus. Daar ging een "uitgebreide analyse" van de selectieprocedure aan vooraf en alles wat ermee samenhangt, zoals waarom aangemelde studenten toch afhaakten, maar er kwamen geen bijzonderheden naar voren. "Studenten kozen uiteindelijk voor een andere opleiding", reageert opleidingsdirecteur Jan Theys, "of voor een studie dichterbij huis of een tussenjaar". Ook het psychologische 'numerus fixus-effect' speelt een rol, beaamde Theys al eerder in *Observant*. Studenten worden bang van een selectie; ze denken dat ze op kennis binnen het domein worden getest. Twijfelen ze al een beetje, dan wagen ze de gok niet. "Maar zo selecteren we hier niet", benadrukte hij. Ook de vroege inschrijfdatum van 15 januari noemde Theys als struikelblok: "Dat is erg vroeg en omdat toekomstige studenten dit niet gewend zijn, wordt dat wellicht door een deel vergeten."

Door de werving op te schroeven, hoopt het bestuur in september 2024 genoeg nieuwelingen te trekken. Daarnaast verwacht de FHML groei binnen nieuwe opleidingen, zoals de bachelor Regenerative Medicine and Technology, de master Health and Digital Transformation en de nieuwe interfacultaire bachelor Brain Science die in september 2024 van start gaat.

Wendy Degens

Vroeg op voor de democratie

Foto's: Joey Roberts

Het is woensdagochtend 8.30 uur in een voormalige gymzaal, gelegen in een oud schoolgebouw uit de jaren dertig in de wijk Blauwdorp. Khyra Faradji (20) is al meer dan twee uur in touw. Dat is nogal vroeg voor de tweedejaars studente Arts and Culture, maar het is tenslotte verkiezingsdag en Faradji is lid van een stembureau. "Vanaf het moment dat

Khyra Faradji

we de deuren een uur geleden openden, was het behoorlijk druk", zegt ze, terwijl ze het ene stembiljet na het andere uitdeelt aan kiezers die binnenlopen. "Het is al de tweede keer dat ik hier vrijwilliger ben, gewoon omdat ik het erg leuk vind. Niet alleen lever je een bijdrage aan onze democratie, het is ook gezellig, je leert de andere vrijwilligers goed kennen; heel leerzaam, want de meesten zijn ouder. Op de rustigere momenten praten we over ons leven, over onze problemen, en we lachen samen heel wat af."

Een bron van ergernis is wel het handmatig tellen aan het einde van de dag, om 21.00 uur: "Dan openen we de stembussen, gooien alle stembiljetten op de grond, sorteren ze en beginnen we met tellen. Het duurt uren, je kunt fouten maken, en bovendien, wie zegt dat er geen corrupte vrijwilliger tussen de duizenden over het hele land zit?" Ze hoopt dus op een dag computers in de stembokjes te zien in plaats van rode potloden en papieren biljetten. Maar al met al is Faradji blij om mee te doen: "Ik help onze democratie en verdien ook nog eens 200 euro. In mijn bijbaan, als barista, moet ik een week werken voor dat geld."

Simon Wirtz

En de winnaar is....

Zoals veel collega's zit ook ik in landelijke commissies die bepalen welke wetenschapper een beurs of een prestigieuze prijs krijgt. Ieder jurylid geeft scores aan de verschillende kwaliteiten van een kandidaat, en daarna wordt er een gemiddelde genomen om te bepalen welke kandidaten naar de tweede ronde mogen. Ik ben niet zo'n fan van deze aanpak: die scores suggereren meer nauwkeurigheid dan er is. Als jurylid heb ik daar recent stampij om gemaakt: het verschil tussen de hoogste tien en laagste tien scores was slechts 4 procent. Man, afhankelijk van of we wel of geen koffie op hadden tijdens het punten geven, treden er al grotere verschillen op.

Dat schuurt, omdat de gevolgen groot zijn. Ons systeem én onze berichtgeving kennen aan die ene winnaar een heldenstatus toe: dit is een topwetenschapper! Dat klopt, en daarom een terecht prijswinnaar. Maar met slechts enkele procentjes verschil waren die andere top-tien kandidaten dat óók. Daarom is het goed om ook naar de omstandigheden te kijken waarin het goede werk gedaan is. Wiskundigen noemen talent en hard werken *necessary but not sufficient conditions*: voor het behalen van succes moeten óók de omgevingsfactoren in je voordeel zijn.

Zo ken ik een student wier arme familie haar masteropleiding niet kan betalen. Zij is noodgedwongen gestopt, en is terug in haar thuisland bijlessen gaan geven om haar college- en leefgeld bijeen te sparen. Vergelijk dit met een student wiens huisvesting en studie door ouders worden betaald en zo hoofd en handen vrij heeft om naar een cum laude toe te werken. Dit is een toptalent, houdt het diploma de wereld voor. Dat klopt. Zoals die gestopte student dat óók was. Die nuance gaat verloren als we vele complexe factoren terugbrengen naar één enkele rangorde.

Ik lig daar soms wakker van. In onze heldenverering worden de lager-scorenden al weggefilterd vóór we hun omstandigheden hebben bekeken. Mijn student is nu, na een jaar lang sappelen en bijlesjes geven, teruggekomen naar Nederland en gaat aan haar master beginnen. Niet met de hoogste cijfers, maar in mijn ogen is zij een held.

Gideon Koekoek,
universitair docent theoretische
natuurkunde

maatschappelijke impact

“Opluchting en verlichting voor patiënten, planners en artsen”

Een publicatie in *Nature* of *The Lancet* lijkt tegenwoordig minder belangrijk dan de maatschappelijke impact van de bevindingen. Wat hebben UM-studies in de afgelopen jaren teweeggebracht? Deze week: de AMACING-studie veranderde wereldwijd de kijk op zorg voor mensen met zwakke nieren die contrastvloeistof krijgen.

Estelle Nijssen en Joachim Wildberger Foto: Ellen Oosterhof

Nieuw in *Observant* is het AMACING-onderzoek niet; Estelle Nijssen, stafonderzoeker beeldvorming van het MUMC+, werd geïnterviewd nadat ze vorig jaar de dissertatieprijs van de UM kreeg voor haar proefschrift, waarop ze net voor de eerste corona-uitbraak promoveerde. Ze onderzocht met haar team de vraag of het zin heeft om patiënten met zwakke nieren via een infuus vocht te geven voorafgaand aan een onderzoek met jodiumhoudende contrastvloeistof. Dat was deze eeuw de gangbare praktijk geworden, wereldwijd vastgelegd in richtlijnen waaraan zeker in Nederland streng de hand werd gehouden. Het zou nierschade bij deze mensen voorkomen, zo was

de gedachte. “Dat was gebaseerd op de redenering dat je nieren de grote moleculen van contrastmiddelen uit je bloed moeten filteren”, blikt Nijssen terug. “Als je een verminderde nierfunctie hebt, kunnen ze dat misschien niet goed aan, dus probeerde men de spoeling te ondersteunen met extra vocht. Dat is op zich heel logisch gedacht.”

Een belasting

Maar het probleem is dat deze infusen belastend kunnen zijn. Financieel en logistiek – een patiënt moet een dag worden opgenomen – maar ook medisch, schetst hoogleraar radiologie Joachim Wildberger, Nijssens promotor. “Deze preventieve maatregel kan bij een bepaalde groep kwetsbare patiënten flinke bijwerkingen hebben.”

“En ironisch genoeg kreeg juist die groep vaak het infuus”, vervolgt Nijssen. “Mensen met

hartproblemen krijgen vaak contrastonderzoek. Een slechte hartfunctie gaat echter vaak samen met een slechte nierfunctie. Zij kregen dus extra vocht, terwijl hun hart daar niet per se goed tegen kan.”

De vraag was dan ook of er voldoende voordelen tegenover de (mogelijke) nadelen stonden. Want hard bewijs voor de consensus was er niet, ontdekte Nijssen tot haar verbazing. Er waren geen onderzoeken met controlegroepen gedaan naar de effectiviteit van de infusen, de AMACING-studie was de eerste waarin dat gebeurde. Het antwoord? Een helder ‘nee’: de onderzoekers vonden geen verschil tussen de groep die wel en de groep die geen infuus kreeg. Na publicatie van de resultaten in *The Lancet* werden wereldwijd de richtlijnen aangepast. “Het was ook gemakkelijk in praktijk te brengen”, zegt Nijssen. “Je hoeft niets nieuws te doen, je moet iets laten. Het was een opluchting

en verlichting voor patiënten, planners, artsen, budgetten... iedereen was er blij mee.”

Risico wegnemen

Of die opluchting ook in cijfers te vatten is? Er worden jaarlijks wereldwijd immers honderden miljoenen contrastvloeistofprocedures uitgevoerd. “We hebben een rekenmethode gepubliceerd in het blad *European Radiology*. Daarmee kan iedereen zelf uitrekenen wat er in zijn ziekenhuis bespaard wordt”, zegt Wildberger voorzichtig. “Wij hebben kunnen laten zien dat het MUMC+ iets meer dan een miljoen per jaar bespaart.” “Dat is nog een conservatieve aanname”, stelt Nijssen. “Ik ben er trots op dat in dit ziekenhuis 99 mensen per jaar geen problemen meer krijgen door een infuus en we meer dan 1500 ligdagen per jaar hebben vrijgemaakt.” Nijssen en Wildberger benadrukken dat ze het infuus voor deze patiëntengroep niet categorisch willen uitbannen. Nijssen: “Wij zeggen: kijk naar je patiënten. Artsen mogen van een richtlijn afwijken als ze denken dat hun patiënt het nodig heeft. Nu schiet men echter soms door naar de andere kant: men wil de vochttoediening zelfs afschaffen voor de mensen met een héél slechte nierfunctie. Dat is een klein groepje, minder dan anderhalf procent van alle patiënten waarvoor wij hier een contrastvloeistofonderzoek uitvoeren. We hebben destijds, omwille van de veiligheid, met de Medisch Ethische Toetsingscommissie besloten om hen niet mee te nemen in het gerandomiseerde onderzoek. Wij denken naar aanleiding van observationele data van de afgelopen jaren dat het voor die groep wél zin heeft om vocht te geven. Er is wel een risico op bijwerkingen, maar als je goed op hen let, kun je dat risico wegnemen.”

Zichtbaar trots

Daarvoor is er in het MUMC+ de Contrast Voorbereidings Polikliniek opgericht. Die is óók een uitvloeisel van het onderzoek, en een waar Nijssen en Wildberger zichtbaar trots op zijn: hun gezichten lichten op als ze erover vertellen. “Deze mensen worden allemaal nog eens gescreend door een poliklinisch medewerker”, licht Nijssen toe. “Die begeleidt hen ook als ze hier zijn, kijkt of het goed gaat als ze het vocht krijgen en overlegt vaak nog even met de cardioloog. Het is echt uniek.” Wildberger: “Ik vind het fijn dat we iets voor deze heel kwetsbare groep kunnen betekenen.” Beiden zijn groot voorstander van herhaling van onderzoek. Ironisch genoeg is AMACING nog niet herhaald. “Dat kan ook bijna niet meer”, zegt Wildberger. “Door de duidelijke resultaten van de AMACING-studie is het niet meer ethisch te verantwoorden om mensen zomaar dat infuus te geven”, legt Nijssen uit. Wildberger: “Eerst was het de vraag of óns onderzoek ethisch was; nu kun je mensen die contrastvloeistof krijgen, niet zomaar meer extra vocht geven. Het is bijna de omgekeerde wereld.”

Examens vanaf volgend jaar van drie naar twee uur

Mecc 2021 Foto: Joey Roberts

Het MECC puilt uit deze toetsperiode: “Het is vijf voor twaalf”

Tijdens de toetsweek, vlak voor kerst, werkt de Universiteit Maastricht met een zogenoemde ‘noodopstelling’ in het MECC. Daarbij zullen er rijtjes tafels en stoelen worden bijgeplaatst, omdat het simpelweg té druk is. “Het capaciteitsprobleem zat er al langer aan te komen, maar het is nu vijf voor twaalf”, zegt Anja Ronken, centrale toetscoördinator.

Normaal kunnen maximaal 1800 studenten tegelijkertijd hun toets maken in de Westhal van het MECC. In de week voor kerst zullen dat er tijdens zes van de twaalf toetsmomenten zo’n honderd meer zijn. De UM schakelt dan over op de noodopstelling, vertelt Ronken. “Die is goedgekeurd door de brandweer en het MECC. We plaatsen rijtjes erbij, met een max van 1956 examenplekken. Het is niet ideaal: de hal is nog voller dan normaal, de blokken zijn in sommige gevallen onoverzichtelijk groot waardoor je met meer surveillanten moet werken en het zal drukker worden bij de toiletten.”

Rieu

De tweede toetsperiode is altijd een van de drukste in het MECC. De universiteit groeit, er zijn nieuwe opleidingen bijgekomen én André Rieu houdt van 9 tot en met 17 december zijn kerstconcerten in het evenementencomplex waardoor de UM

“In toetsweek 1 had het niet veel gescheeld of er kon slechts één toiletgroep geopend worden”

niet alle avonden tot haar beschikking heeft. Wat ook niet helpt, is dat een aantal examens (take home tentamen, paper, online examen) is ‘omgezet’ van *off site* naar *on site*. Dit om fraude met kunstmatige intelligentie zoals ChatGPT te voorkomen. Dat is bijvoorbeeld bij de School of Business and Economics (SBE) het geval. In zeven kleinere vakken zijn de toetsen omgegooid (goed voor

480 extra plekken in het MECC), mailt Mark Vluggen, wetenschappelijk directeur van het onderwijsinstituut. Of ChatGPT hier altijd de boosdoener is, weet hij niet. In elk geval wel bij twee vakken. Vluggen: “De toetsvorm zelf verandert trouwens meestal niet, het is meer een kwestie dat blokcoördinatoren bezorgd zijn over de fraudegevoeligheid van take home examens, en dan is de oplossing om studenten te vragen datzelfde take home examen in het MECC te komen maken.” Vanuit de faculteit Arts and Social Sciences (FASoS) zijn er vier toetsen in het MECC bij-

gekomen, meldt Patrick Bijsmans, vice-decaan onderwijs. Ook hij weet niet zeker of dat altijd met ChatGPT te maken heeft. Het speelt wel in de master European Studies, laat coördinator Francesca Colli weten. “We zijn vorig jaar al geswicht vanwege zorgen over fraude en kunstmatige intelligentie.” Bovendien adviseren of eisen sommige examencommissies zelfs dat voor een bepaald deel van de toetsing de identiteit van de student gecontroleerd kan worden. In een toetsal dus.

Surveillanten

In een document aan het Onderwijsplatform (met onder andere de vice-decanen onderwijs) maakte Ronken eind oktober al duidelijk dat er “acute capaciteitsproblemen” zijn in maar liefst drie examenperiodes (1, 2 en 4). Het bijplaatsen van extra stoelen en tafels is één ding, maar meer toetsmomenten (ochtenden, middagen én alle avonden) vraagt ook om meer surveillanten. In oktober waren die er niet. “In toetsweek 1 had het niet veel gescheeld of er kon slechts één toiletgroep geopend worden met lange wachttijden tot gevolg. Daarnaast waren er in eerste instantie minder surveillanten beschikbaar voor toezicht. Met uitzendbureau InterUM is naar oplossingen gezocht, uiteindelijk is het op het allerlaatste moment goed gekomen. Alternatief was om reguliere collega’s van het studentenservicecentrum in te zetten voor surveillantenwerk.” Of het nu wel goed gaat komen met de surveillanten, is nog even spannend, laat Ronken weten.

Lawaai

Een oplossing voor de drukte in het MECC is het inkorten van de toetsduur van drie naar twee uur. Ronken: “Je creëert dan een extra toetsmoment per dag. Bovendien zullen hierdoor veel avondtoetsen voorlopig niet meer nodig zijn.” Een bijkomend voordeel is dat er geen overlast meer is van groepen ‘twee uren-studenten’ die met veel lawaai massaal de hal verlaten, terwijl er nog ‘drie uren-studenten’ met hun tentamen bezig zijn. “In het Onderwijsplatform is men akkoord met de aanpassing per academisch jaar 2024-2025. Het wordt nu verder met de faculteitsbesturen besproken.” Voor rechten, psychologie, FASoS en SBE betekent dit werk aan de winkel, want daar duren sommige examens nog drie uur. Hierbij wordt niet over één nacht ijs gegaan, benadrukt Anne van der Heul, toetscoördinator van de psychologiefaculteit: “De staf zal grondig kijken naar de inhoud van de toetsen en hoe die op een betrouwbare en valide manier getoetst én uiteraard gemaakt kunnen worden in twee uur.” Hoewel de aanpassing staat gepland voor volgend academisch jaar, is aan coördinatoren van blokperiode 4 wel al gevraagd om zoveel mogelijk in 120 minuten te toetsen.

"MONSTERS BESTAAN NIET"

Hoe is het om als kind op te groeien op de Westelijke Jordaanoever? Onderzoeker Marieke Hopman vroeg het aan kinderen van Palestijnen en van Israëlische kolonisten. "Opvallend veel van hen hebben paniekaanvallen en nachtmerries."

Tekst Maurice Timmermans **Foto** Esther Hertog

Wel of niet meewerken aan dit interview? Marieke Hopman heeft erover getwijfeld. Ze doet onderzoek naar rechten van kinderen op de Westelijke Jordaanoever, van Palestijnse kinderen en van Israëlische kolonistenkinderen. "Het ligt allemaal erg gevoelig, en je kunt een hoop ellende over je heen krijgen. Helemaal nu het conflict tussen Palestijnen en Israëliërs in Gaza in alle hevigheid is opgeblazen. Ook op de West Bank, zoals het grootste Palestijnse grondgebied in het Engels wordt genoemd, is het geweld toegenomen. Dit jaar zijn daar veel Palestijnse kinderen gedood, de teller staat nu op 94. Bovendien zitten er meer kinderen in Israëlische gevangenis, en mogen ouders niet op bezoek." Hopman, van huis uit filosoof en docent aan de rechtenfaculteit, is de eerste onderzoeker die het vizier richt op kinderrechten in niet-erkende staten,

zoals de Palestina. Eerder deed ze dat onder meer in de Westerse Sahara en in Somaliland. In niet-erkende staten geldt het internationaal recht niet en ziet de VN niet of beperkt toe op naleving van - in dit geval - kinderrechten. Afgelopen voorjaar was ze voor veldwerk op de West Bank. Zoals ook in de andere conflictgebieden laat ze zich in deze *case studies* leiden door de verhalen die kinderen zelf aandragen. "We spreken hen aan op straat, vragen toestemming van de ouders en maken een afspraak voor een gesprek. In het interview vragen we de kinderen, enkele tientallen, waar het volgens hen aan schort. Welke rechten worden geschonden?"

Voetbaltraining

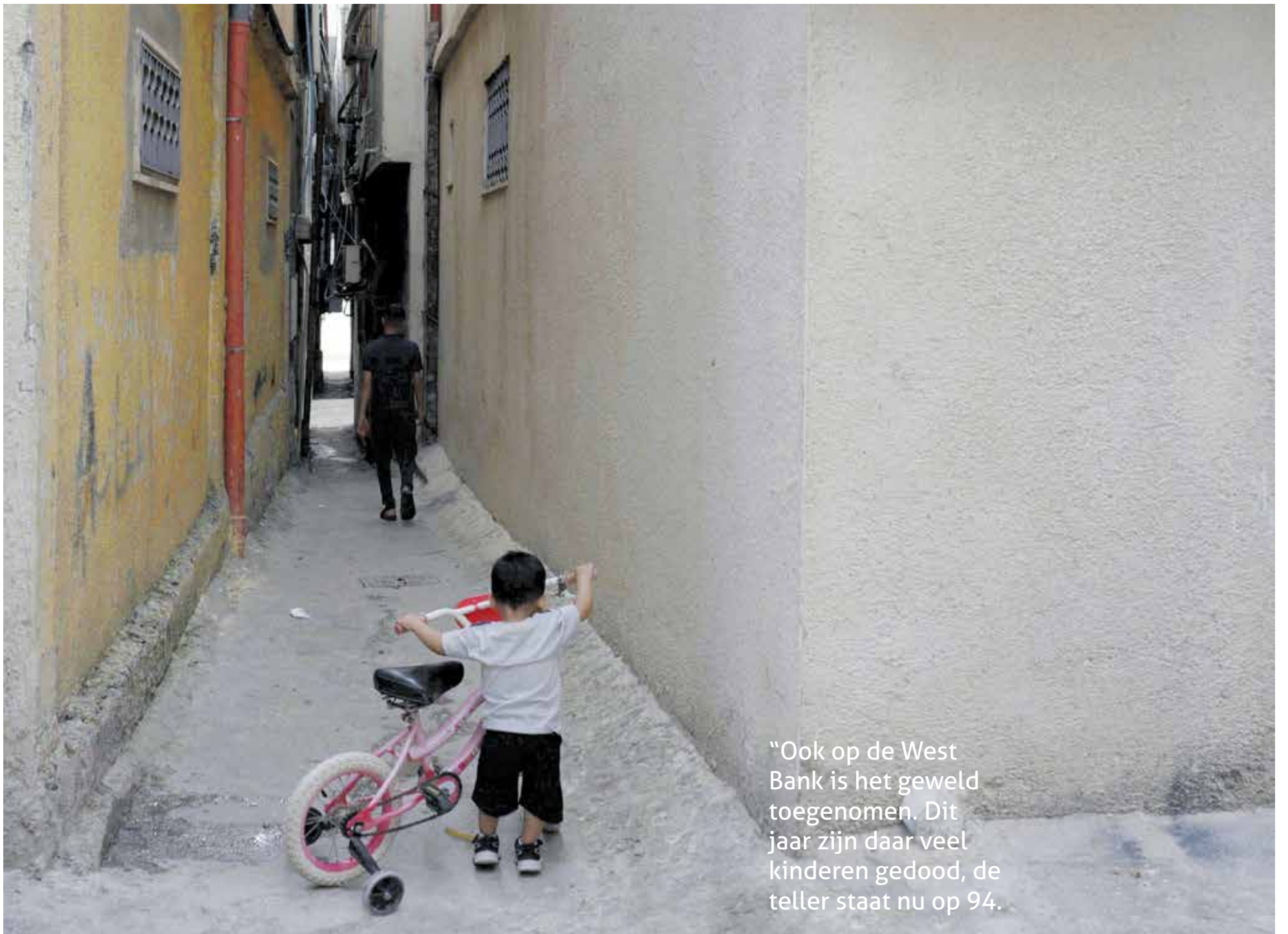
Palestijnse kinderen kwamen met verhalen die vallen onder het recht om te

spelen. "Een jongen van 15, die woont in een vluchtelingenkamp, vertelde bijvoorbeeld dat hem het voetballen vaak onmogelijk wordt gemaakt. Of beter, de voetbaltraining. Die vindt plaats buiten het kamp, waarvan de in- en uitgang wordt bewaakt door Israëlische militairen. Maar al te vaak, vanwege lokale conflicten, sluiten de militairen het kamp af. Met het geweld dat daarmee gepaard kan gaan, worden de kinderen geconfronteerd." Spelen stimuleert de verbeelding, en ook hierin voelen de Palestijnse kinderen zich beperkt. "Veel op de West Bank staat in het teken van het conflict met de Israëliërs. Dus als de kinderen op school een liedje zingen, dan gaat dat over de bezetting. Kinderen kunnen zich niet in alle vrijheid ontwikkelen." Hopman werkt samen met de Birzeit Universiteit, waar een groep master-

studenten meehelpt om kinderen te interviewen. Ze heeft er ook lesgegeven over kinderrechten.

Opofferen

De universitaire samenwerking ontbreekt in het andere project, waarin Hopman kinderen van Israëlische kolonisten heeft geïnterviewd. "Dat zijn strengreligieuze gezinnen, vaak met veel zoons en dochters, die volgens het internationaal recht en soms ook volgens het Israëlisch recht, illegaal verblijven op de West Bank. Sommigen trekken 's nachts naar binnen en bouwen een provisorische woning, die soms wordt weggebuldoerd, en soms niet." Behalve dat wonen in Palestijns gebied goedkoper is dan in Israël, gaan kolonisten er prat op dat ze zich opofferen. "Ze vormen naar eigen zeggen de frontlinie

“Ook op de West Bank is het geweld toegenomen. Dit jaar zijn daar veel kinderen gedood, de teller staat nu op 94.

van het conflict met de Palestijnen op de West Bank. Zij zijn bereid om de eerste klappen op te vangen, zodat Israël veilig blijft. Daarmee zijn ze dus ook bereid om hun nageslacht bloot te stellen aan geweld.”

Psychologische hulp

Dat hoorde Hopman terug in de verhalen van de kinderen, die raken aan het recht om beschermd te worden tegen geweld. “Soms worden families in hun nederzettingen aangevallen door Palestijnen. Er worden huizen in brand gestoken, waarbij soms mensen levend verbranden. Kolonisten kiezen er bewust voor om te wonen in een vijandige omgeving en sturen hun kroost naar school in een bus met kogelvrije ramen.”

Veel kinderen groeien op in angst, zegt Hopman, die een paar weken als een cultureel antropoloog in twee *settlements* logeerde. Het zijn overwegend kleine en gezellige dorpen met een synagoge, een supermarktje en een speeltuin, omgeven door een hek. “De kinderen zijn bang voor ‘Arabieren’, zoals ze zelf zeggen. Opvallend veel van hen hebben paniekaanvallen en nachtmerries. Hier is het recht op geestelijke gezondheid in het geding. Van hun ouders krijgen ze te

horen dat ze sterk moeten zijn, anders zullen de Palestijnen winnen. Het gaat om het hogere doel, om het voortbestaan van de Joodse staat. Tegelijk valt op, paradoxaal genoeg, dat het welzijn van de kinderen voorop staat in deze gemeenschappen. Dat blijkt ook uit het ruime aanbod van psychologische hulp.”

Gebombardeerd

Op haar onderzoek onder kolonistenkinderen krijgt Hopman veel commentaar, ook in academische kringen. “Volgens sommige collega’s is mijn onderzoek onethisch, ook al is het goedgekeurd door de ethische commissie van de UM. Ik geef namelijk een podium aan kinderen die zich wellicht zullen ontpoppen als toekomstige moordenaars. Wat beoog ik überhaupt met het onderzoek? Dat de kolonisten beter beschermd moeten worden, dat er nog meer Israëlische militairen naar de Westelijke Jordaanoever moeten? Je kunt net zo goed concluderen dat het daar te onveilig is voor kinderen en dat de gezinnen daarom zouden moeten vertrekken.” Alle kinderen hebben rechten, zegt Hopman. “Ook de kinderen van de kolonisten, maar daar mogen we het niet over hebben. Dat is taboe. Toen ik deze

kinderen laatst tijdens een VN-bijeenkomst ter sprake bracht, viel er een stilte. Aan deze groep had niemand gedacht. Ik was bang dat ik de wind van voren zou krijgen, maar mijn opmerking werd onthaald als een *eye-opener*.” Haar onderzoek gaat over alle kinderen, zegt ze. “Kijk naar wat er nu gebeurt in Gaza, waar al duizenden kinderen zijn omgekomen. Stel je toch eens voor hoe Palestijnse peuters in hun eentje, zonder eten en drinken, dagenlang onder het puin liggen. En soms gered worden uit een gebombardeerd gebouw, soms eenzaam onder de stenen sterven. Maar ook hoe angstig de Israëlische kinderen zich moeten voelen die gegijzeld zijn door Hamas. Daar zitten er bij van drie jaar.”

Filosoof Kant

In de berichtgeving maar ook in discussies ziet Hopman hoe het zwartwitdenken overheerst, ten koste van de nuances. “Hoe Palestijnen en Israëliërs soms monsters van elkaar maken. In het Midden-Oosten maar ook in ons land proberen we niet meer te begrijpen waarom de verschillende partijen zich zo gedragen, wat de achterliggende redenen

Bovendien zitten er meer kinderen in Israëlische gevangenis, en mogen ouders niet op bezoek.”

en ideeën zijn. Er wordt nauwelijks nog naar elkaar geluisterd. Pas dan kunnen we echt

iets veranderen.” Alsof rechtvaardigheid zo zwartwit is, zegt ze. “Het is supercomplex, zeker als je alle onrecht waaraan beide kanten zich tientallen jaren schuldig hebben gemaakt, op een rij zet. Waar we nu aan moeten denken, zijn de kinderen. Wat gaan we die meegeven, wat gaan we die leren? Hoe gaan we ervoor zorgen dat die in veiligheid opgroeien?” Ze parafraseert de Duitse filosoof Immanuel Kant: “Kinderen kiezen er niet voor om geboren te worden. Als jij ervoor hebt gekozen om ze op de wereld te zetten, dan is het aan jou om ze zo gelukkig mogelijk te maken, om te zorgen dat ze zich in alle vrijheid kunnen ontwikkelen.” En nee, je kunt niet alle onrecht aan de kant schuiven. “Maar laten we nadenken over een manier om het verleden te verwerken en om nieuw onrecht te voorkomen. Dat zou het beste zijn voor kinderen, maar ook voor volwassenen natuurlijk.” Goed om hierbij in het achterhoofd te houden, zegt Hopman: “Monsters bestaan niet.”

achtergrond

Talkshow wellbeing week

Mag je dan niet meer zo'n ingevlochten kapsel dragen?

Wat is de grens tussen culturele toe-eigening en culturele waardering? Kim Kardashian met zogeheten Fulani-vlechten, van origine gedragen door West-Afrikaanse vrouwen, is dat oké? Nee, vinden sommigen. Anderen vragen zich af of een 'fusion' (samensmelting) van culturen niet onvermijdelijk is, zeker in een multiculturele samenleving.

Het is maandagavond. De Dominicanenkerk stroomt langzaam vol. De 'talkshow', georganiseerd door een groep Honours studenten van de faculteit Health, Medicine and Life sciences, is onderdeel van de Wellbeing Week aan de UM, waarin mentale gezondheid centraal staat. "First they laugh, then they copy, then they cash," het citaat waar modeactivist en journalist Janice Deul de avond mee inleidt. Als voorbeeld laat ze een beeld zien: rechts Elvis Presley, de King van rock 'n roll, links Rosetta Tharp. Volgens Deul is zij de echte Queen of rock 'n roll. "En dat is precies wat er bij culturele toe-eigening gebeurt. Hoe kun je nou iets 'ontdekken' dat al bestond? Tharp werd nooit bekend."

Albert Heijn

Woorden als racisme, stelen, bezit en fusion (samensmelting) verschijnen op het scherm bij de vraag: "Wat is culturele toe-eigening?" En dat is volgens Deul (van Surinaamse ouders "maar vroeger was ik daar niet mee bezig") één van de redenen waarom het thema zo lastig is. "De definitie moet eerst duidelijk zijn. En wat staat er op het spel? Men vaagt geschiedenis weg door bepaalde kleding of haardracht

Foto: Observant

zomaar over te nemen." Toch klinken er ook andere geluiden vanuit het publiek. "Mag je dan niet meer zo'n ingevlochten kapsel dragen, als je dat mooi vindt?" Dat ligt aan de context, antwoordt panellid Branco Popovic, oprichter van de stichting Fashionclash. Deul voegt toe: "Bij een Indiase bruiloft kun je je er juist op kleden. Dan vier je als het ware hun cultuur."

Panelliden Tessa Yen en Yën-Nhi Lê hebben Vietnamese ouders, maar zelf zijn ze opgegroeid in Nederland. Ze hebben zich verdiept in hun oorsprong en Tessa Yen, die onlangs chefkok is geworden, focust zich op traditionele gerechten. "Pho is een Vietnamese noedelsoep, die veel bereidingstijd vergt. Onlangs verkocht Albert Heijn een stoomsoep als zijnde 'Pho', maar dat was het niet. Het maakte mij boos en dus schreef ik een brief," vertelt Yen. "Ze hebben het product uit de schappen gehaald", voegt Lê glimlachend toe.

Nuance

Een blonde jongen steekt zijn hand op. "Is het eigenlijk wel mogelijk om als Westers persoon een cultuur te waarderen zonder je die toe te eigenen?" Volgens Deul niet. "Je kunt beter gewoon je eigen stijl ontwikkelen." Toch blijft bij velen de vraag: waar zit de nuance en waar is het einde? "Ik kom hier niet vandaan, maar doe wel oranje kleding aan om Koningsdag te vieren. Ik vind niet dat ik me dan de cultuur toe-eigen," zegt een andere studente. Er klinkt applaus. Iemand anders voegt toe: "Ik kom uit Curaçao, onze cultuur is juist een melting pot van culturen." De gemoederen lopen hoger op. "Ik snap niet wat hier nou zo moeilijk aan is, waarom kunnen we niet stoppen met elkaars culturen te stelen?" roept een geëmotioneerde studente. Tot een breed gedragen conclusie zal het deze avond niet komen.

Lotte van de Loo

colofon

Redactie Riki Janssen (hoofdredacteur), Wendy Degens, Peter Doorakkers, Cleo Freriks, Marion Janssens (redactie-assistent), Lotte van de Loo, Maurice Timmermans, Dennis Vaendel, Simon Wirtz **Telefoon** 043 3885390 **E-mail** observant@maastrichtuniversity.nl **Website** www.observantonline.nl **Aan dit nummer werkten mee** Wammes Bos, Line-Marie Eichhorst, Gideon Koekoek **Ontwerp en illustraties** Simone Golob **Vertalingen** o.a. B. Wall & P. Nekeman, Maud Boveland **Druk** Janssen/Pers Gennep **Abonnementen** Observant wordt gratis verspreid op de universiteit en diverse locaties in Maastricht,

belangstellenden kunnen de krant thuisgestuurd krijgen voor € 45 per academisch jaar **Paarltjes /advertenties** Zie alle info onder het kopje 'service' op onze site.

paarltjes

Voor hetzelfde geld staan de paarltjes iedere week ook op internet: www.observantonline.nl

NEED A CHECKUP WITH A GYNAECOLOGIST? IT WILL BE COVERED BY YOUR HEALTH INSURANCE. CALL 0031433210310 OR VISIT WWW.PARKWEGKLINIEK.NL

Clientenraad MUMC+ zoekt 2 nieuwe leden. Iets voor jou? Kijk op www.werkenbijmumc.nl Reageer voor 27 november

Paarltjes

Lever uw paarltjes-advertentie digitaal in, zie www.observantonline.nl Vóór dinsdag 16.00 uur ingeleverde Paarltjes verschijnen de donderdag daarop in de krant. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de Paarltjes en behoudt zich het recht voor om zonder opgaaf van reden Paarltjes te weigeren.

Steun de lhbt+ emancipatie

COC: Voor een diverse en inclusieve samenleving! Wij staan voor emancipatie, verbinding, acceptatie en gelijke rechten van de lhbt+ gemeenschap.

Zonder jou geen COC, word lid!

coc.nl/word-lid

DE MEDEDELINGEN VAN DE UNIVERSITEIT, FACULTEITEN, SERVICECENTRA EN STUDENTEN-ORGANISATIES ZIJN TE VINDEN OP WWW.OBSERVANTONLINE.NL